Den fjärde samiska parlamentarikerkonferensen 20 februari 2014 i Ubmeje/Umeå, för samiska ledamöter från sametingen i Finland, Norge och Sverige där även ryska samers företrädare deltar, har beslutat sig för att göra följande gemensamma uttalande:

Vi bekräftar vårt åtagande att stödja de tidigare parlamentarikerkonferenserna i Jåhkåmåhkke/Jokkmokk, Ruávinjargâ/Rovaniemi (2008) och Girkonjárga/Kirkenes (2011) vad gäller förverkligandet av de antagna deklarationerna,

Vi kräver att de finska, norska, svenska och ryska staterna bidrar till förverkligandet av målen i den klimatpolitiska strategi som Samiskt parlamentariskt råd godtog 2010,

Vi påminner om att artikel 1 om självbestämmande i Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter även rör urfolk och deras rättighet att besluta om användningen av naturresurser,

Vi betonar den samiska kulturens anknytning till naturen och den rena miljöns betydelse för den samiska kulturens framtid,

Vi framför vår djupa oro för urfolken i Ryssland, framförallt samerna, då situationen i Ryssland förvärrats, och vädjar till ryska staten att förbättra urfolkens rättigheter,

Vi betonar att Nordisk samekonvention har stor betydelse för samerna som ett folk och *framför* vår stora oro för konventionsförhandlingarnas fortsatta långsamma framsteg,

Vi noterar med glädje att den svenska grundlagen erkänner samerna som ett folk, och *påminner* om att norska och finska grundlagen erkänner samerna som ett urfolk,

Vi kräver att de finska, svenska och ryska staterna ratificerar ILO-konvention 169 och att den norska staten implementerar den i lag, också gällande samernas historiska rättigheter till resurserna i havet.

Vi påminner om att de svenska, norska, ryska och finska staterna har ratificerat FN-konventionen om biologisk mångfald och att man utifrån konventionen ska säkra naturens mångfald och urfolkskulturerna, och *kräver* att staterna påskyndar konventionens förverkligande tillsammans med de finska, norska och svenska sametingen och samiska organisationer i Ryssland,

Vi kräver att de svenska, norska, ryska och finska staterna förbinder sig att förverkliga FN:s Urfolksdeklaration och hänvisar till FN:s specialrapportörs James Anayas rapport 2013 till FN:s generalförsamling, där den rättsliga betydelsen av deklarationens genomförande poängterades,

Vi påminner om att FN:s specialrapportör James Anaya år 2010 lämnade en rapport om samernas situation i Norge, Sverige och Finland och *kräver* att Ryssland, Norge, Sverige och Finland tar hänsyn till rapportens rekommendationer tillsammans med norska, svenska och finska sametingen och med Rysslands urfolk,

Vi påminner om FN:s urfolksrapportörs rekommendationer gällande naturresurser, råämnesförbrukande industrier och urfolk (A/HRC/24/41) och *kräver* att de norska, svenska, finska och ryska staterna tar hänsyn till rekommendationerna och fullföljer dem tillsammans med de norska, svenska och finska sametingen och med Rysslands urfolk,

Vi bekräftar vårt åtagande att främja en hållbar utveckling och *kräver* att de svenska, norska, ryska och finska staterna genomför Rio +20 ”The FutureWeWant”, tillsammans med de norska, svenska och finska sametingen och med ryska samiska organisationer.

Vi förklarar härmed följande;

Artikel 1

Samerna är ett självständigt folk, vars område Sápmi är uppdelat mellan fyra stater. Sápmi är samernas traditionella område och vårt gemensamma hem, där samerna sedan urminnes tider har grundläggande rättigheter till land, vatten inklusive hav och naturresurser.

Artikel 2

Samernas självbestämmanderätt ger oss rättighet att själva besluta med hjälp av våra politiska organ, vilken utveckling vi vill ha för vårt samhälle och på vilket sätt vi vill förvalta och bruka våra områdens naturresurser, enligt internationell folkrätt och med samiska rättigheter som grund.

Artikel 3

Samerna är ett urfolk, som har rättighet till sina traditionella marker, vatten och naturresurser. De samiska folkvalda organen, Sametingen, ska kunna påverka beslutsfattandet gällande samiska rättigheter, kultur, naturresurser och markanvändning. Staterna ska förhandla med Sametingen och på ett tillförlitligt sätt uppnå enighet på både lokal, regional, nationell och internationell nivå. Sametinget ska vara med och delta i beslut i frågor som rör juridiska, politiska, ekonomiska, kulturella och sociala framsteg.

Artikel 4

Vi samer ska ha rätt att arbeta med våra egna traditionella näringar i våra egna traditionella bosättningsområden enligt våra kulturella traditioner och rättigheter. Sametingen och lokala samiska samhällen ska konsulteras, enligt principen om fritt, informerat förhandsamtycke, om samiska traditionella näringar i våra traditionella bosättningsområden i enlighet med våra kulturella traditioner och rättigheter.

Artikel 5

Vi samer berörs av staternas och företagens ekonomiska, politiska och militära intressen i Arktis och dess naturresurser. Olje- och gasutvinning, ökande transporter på arktiska havsvägar som öppnas upp ökar potentiella miljöskador. De nordliga områdena är urfolkens hem. Områdets naturmiljö är sårbar och all ekonomisk och politisk verksamhet i området påverkar urfolkens möjligheter att livnära sig. Tillsammans med klimatförändringarnas negativa konsekvenser kommer en ohållbar exploatering av Arktis att vara förödande för den samiska kulturen och dess framtid.

Artikel 6

Samiska folkets framtid, vår överlevnad, våra försörjningsmöjligheter, vårt levebröd, traditioner, historiska rättigheter och våra traditionella kunskaper, är knutna till våra traditionella områden och

vatten. Naturresurserna ska fortsättningsvis ge försörjning för vårt folk och bevara vårt värdefulla kulturarv för framtida samiska generationer.

Artikel 7

Vid planerad etablering av mineralexploatering i samernas traditionella områden ska det föreligga ett fritt, informerat förhandsamtycke från den samiska folket och rättighetsinnehavarna. Det samiska folket och rättighetsinnehavarna ska i enlighet med urfolksrätten få en skälig andel av omsättningen hos dessa exploateringar. För mineralexploatering och dess tillhörande verksamheter, som infrastruktur, ska ersättning utgå till det samiska folket.

Staterna med samisk bosättning ska av industrin och särskilt mineralindustrin kräva en skyndsam effektivisering av arbetet med miljö-övervakning och att minska miljöföroreningar. Norska, finska, svenska och ryska staterna ska skärpa sin miljölagstiftning och straffen för miljöbrott. Gruvverksamhet som bedrivs i traditionella samiska områden, är skyldig att ersätta skador som sker i de traditionella samiska områdena i form av en återkommande kompensation samt aktiva miljöförbättrande åtgärder.

Artikel 8

Norge, Sverige och Ryssland ska förnya gruv- och minerallagstiftningen i enlighet med folkrätten. Det är absolut nödvändigt att Finlands gruvlag inte försämras med påföljden att den nuvarande samiska kulturen försvagas.

Artikel 9

De svenska, finska, norska staterna ska samråda med sina respektive Sameting och Ryssland med samiska organisationer när utvinning av naturresurser planeras på samernas traditionella marker. Den samiska kulturens värde ska utvärderas och skador förhindras som påverkar den samiska kulturen, till exempel i enlighet med konventionen om biologisk mångfald, Akwé:Kon-guidelinjerna.

Artikel 10

Vi samiska parlamentariker ser att samerna fortfarande kan möta osynliggörande och struktuell diskriminering av statliga verksamheter. Den samiska kulturen, samiska traditionella näringar och de samiska språken får ge vika för majoritetskulturens ekonomiska och politiska behov. Samerna kan även möta hatbrott i sitt dagliga liv och mer och mer i sociala medier.

Med förtryckandet av samer och brist på förståelse vill man rättfärdiga förstörelsen av samiska markers naturresurser till gagn för majoritetskulturen. Samerna får kämpa för sina rättigheter och mot okunnighet, fördomsfullhet och rasism. För vår kulturs överlevnad måste vi samer tillförsäkras rätten att leva i en tolerant miljö där våra egna traditioner och kulturella yttringar respekteras.

Art 11

Vi stödjer också FN:s rasdiskriminieringskommittées uppmaningar, till exempel om gruvplanerna i Rönnbäcken; att Sverige stoppar allt pågående arbete tills rasdiskriminieringskommittén har behandlat frågan.